

svolávací vyhláše: „Poněvadž předmět piety většiny archeologů a musejníků, památka historická, umělecká nebo přírodní, jest dnes ohrožena více než kdy jindy, má být hlavním článkem jednání sjezdového. Pěče o památky, její teorie, praxe i organizace má tu být předmětem podrobných debat, v nichž se mají vysvětliti a přístupnými učiniti všechny různosti v názorech nových a uznati všechny nedostatky názorů starších. Sjezd má být ryze pracovní, bez representace a parádních řečí, má být pro neinformované školou, pro informované povzbuzením.“

Jubileum Tolstého

vrhá svůj reflex i na český knihkupecký trh: ohlašují se již dostihy mezi českými nakladateli. Dvě firmy — Ottova a Vilémkova — ohlašují románové arcidílo Tolstého *Vojna a mír*. Když před léty chystalo se nakladatelství Ottovo založiti Ruskou knihovnu, vyšla nákladem Šimáčkovým *Vojna a mír* v překladě V. Mrštíkovi, ale v překladě hodně povrchním a ledabylém. Josef Holeček, jistě povolaný kritik, rozebral tehdy v Národních listech několik prvních stránek prvního sešitu a ukázal v nich řadu nesprávností. A nyní čtu v denních listech insert, že *Vojna a mír* vyjde u Vilémka v překladě V. Mrštíkovi a s ilustracemi Stanislava Hudečka. Je-li to též překlad, který vydal p. Mrštík již u Šimáčka, jest třeba rozhodně protestovat. A ad vocem pana Hudečka: viděl jsem od něho posud kresby jen v Humoristických listech; jsou-li jeho ilustrace k Tolstému téže umělecké úrovně, bylo by lépe, aby si je každý odběratel vytrhal, hned jak rozřeže knihu.

Neruda nebo Houdek?¹

Poslední Přehled cituje z korespondence Houdkovy verše:

Z Kateřinek černý tah,
smutný tah se vleče —
co se vleče, neutěš! —
Přece blázni jsou též moudří —
moudrého cos mají!
Moudrého cos mají? —
— brzo umřejí! —

Verše ty poslal mu prý p. Sula a také Přehled pokládá je za dílo Houdkovo: „osvětlují mu jeho záhadnou masku i osud.“ Vpravdě však jsou tyto verše jedno číslo Nerudova Hřbitovního kvítí (č. 46; v Básnických spisech Nerudových vydání z r. 1898, str. 38), jen docela nepatrně pozměněné. Houdek znal patrně zpaměti tuto báseň Nerudovu a vepsal ji do některého listu, když si uvědomil místo, kde žije, i svůj osud. Ku podivu; jméno Nerudovo jest dnes v kdekterých ústech, ale jak málo jest asi vpravdě čten a znán, když jest možný takovýto omyl — když vzdělaní literáti nepoznají Nerudovy básně, nota bene typické básně z jeho první vývojové fáze!

1 - [Viz zde str. 226 a n.]

Výstavu rodinných památek v Kolíně

uspořádal umělecký odbor vzdělávacího svazu pro politický okres kolínský. Do tří interiérů jest tu sneseno mnoho pěkného a cenného nábytku i umělecko průmyslových předmětů z doby rokokové, empírové i t. zv. biedermajerské; snad není posud klasifikace jednotlivých předmětů a umělecká harmonisace jednotlivých interiérů nejbezpečnější a nejuzkostlivější, ale nikde není také hrubých nedopatření. Výstavka může dobře posloužit Kolínským, aby si zamilovali staré umělecké předměty, kde jich posud mají, a moderním řemeslníkům i zákazníkům může být dobrou školou vkusu a posilněním zdravého soudu i citu výtvarnického.

Prof. T. G. Masaryka Česká otázka

vyšla právě v druhém vydání jako 1. svazek nové Knihovny Času, redigované Janem Herbenem. Po čtrnácti letech dochází k druhému vydání knihy, která v naší literatuře politické znamená celý obrat směrův i stylový. Pročítáš-li dnes znova tuto knížku, vidíš, že nezastarala v ničem: jest to proto, že jest jedním z důsledných, velikých a typických řešení českého problému. Od dob našich buditelů jest zde po prvé nazírán český život národní pod velikým zorným úhlem, politika pod zorným úhlem *kultury*. Česká politika, pokud nebude chtít být jen křečí nebo nezodpovědným záchvatem, pokud bude chtít být opravdu *uměním o sebevědomé a cílevědomé metodě*, bude musit vždycky počítati s touto knížkou.

Hände, Gedichte. Aus dem Čechischen übertragen von Dr Emil Saudek

jest název německého překladu poslední Březinovy sbírky básnické, která vyšla právě ve Vídni nákladem Moritze Frische v pečlivé a vkusné úpravě s knižní výzdobou Bílkovou; i cena pěkné publikace, šest korun, jest mírná. Překlad dra Emila Saudeka (který také současně přeložil Macharův Řím) jest opravdové umělecké a básnické dílo krásných kvalit, nejen práce nejlepší vůle a neumořitelné vytrvalosti a oddanosti, a dr Saudek zasloužil si jím upřímného vděku všech milovníků naší moderní poesie. Mutatis mutandis dá se totéž říci o Saudekově překladu Macharova Říma.

Spolek pro pěstování písňe

ustavil se v Praze a započne činnost koncertem v lednu [1909] pořádaným v hotelu Central. Spolek uspořádá ročně 8 koncertů, z nichž každý bude míti ucelený ráz a bude pojat pod určitým uměleckým zorným úhlem. Tak bude uspořádán večer starých písní českých, moderních písní českých, moderních písní německých, písní ruských, polských a pak večery jednotlivých skladatelů, Dvořáka, Brahmsa, Huga Wolfa a j. Za interprety získáni jsou již V. Herold z Kodaně, paní Puklová-Eišlégrová, sl. Vetrová a j. Není pochyby, že ustavení se zvláštního spolku, který

Detlev von Liliencron

přední moderní lyrik německý, vydal právě autobiografický román *Leben und Lüge*. Román není sice vyrovnané a vyvážené umělecké dílo, ale má strany nevšední svěžesti a síly dojmové, strany, které při vši střízlivé věcnosti nebo právě pro ni zadírají se hluboko do čtenáře. V třetí osobě vypisuje Liliencron své mládí i svá mužná léta, válku s Rakouskem i Francií, již se účastnil jako důstojník, svůj život mladé erotiky a mužnějších vztahů a poměrů slovem jadrným a křepkým, jak známe je z jeho lyriky věčně mladé a svěží. Později klesá verva i pohoda díla a román tříští se i zplošťuje; ale na konci jest zase několik stran, které zařtesou čtenářem: básník zamyslí se na chvíli nad celou komedií lidského života a nalezne pro její surovou pitvornost několik vět, které v jejich pesimistické správnosti a výstižnosti mohl napsat jen člověk, jenž podíval se životu hluboko do tváře a nemá ilusí o něm. Literáty bude zajímat úcta a nadšení, s jakým mluví zde Liliencron o *Richardovi Dehmelovi*, jehož pokládá za největšího básníka moderního.

Loïe Fuller: *Quinze ans de ma vie*

Proslulá světelná tanečnice Loïe Fullerová vydala knihu rozkošných vzpomínek ze svého života, hlavně uměleckého, s předmluvou Anatola France. Čtenáři Maclairova románu *Město Světla* rozpomenou se jistě na kapitolu, kterou věnoval autor návštěvě u Loï Fullerové; vykreslil v ní bytost naivní a dobrou, plnou entusiasmu, oddanou svému umění do krajní obětavosti. A takovou jeví se i čtenáři v těchto vzpomínkách, které jsou daleky všeho obvyklého pozérství, jakým bývají pravidlem stíženy knihy veličin jevištních. Loïe Fullerová vypisuje své těžké začátky jako kočující herečky americké a přechází pak k svému objevu světelného tance barevného, který učinila náhodou, když musila hrát úlohu hypnotisované. Nejkrásnější jsou kapitoly, v nichž vysvětluje principy svého umění; zde jest vidět, jak hluboce umění své promyslela, jak vědecky si zdůvodnila a podepřela všechny jeho činitele a přitom s jakým vkusem a s jakou intuící vytěžila umělecky těchto objevů. Knihou prochází řada umělců a básníků, hlavně pařížských, zachycených charakteristickým uměním ne právě všedním.

Epilog redakční

Novina končí tímto číslem svůj první ročník. Nikdo nemůže říci, že měla v něm ustláno na růžích. Spíše pravý opak jest pravda: strany a činitelé nejrůznější shodli se v tom, že jí házeli pod nohy leccos, jen ne květiny, a že odvraceli ji od jejího úkolu a ztěžovali jí jej pomluvami, klevetami, podezříváním a urážkami. Řídící byli hlasově nepředpojatí, kteří nás povzbuzovali slovem dobré vůle, byť přísným a kritickým; náleží jim proto náš dík tím méně upřímnější, čím méně jsme zhýčkáni.

Novina nebyla ovšem založena proto, aby se líbila — nýbrž proto aby léčila,

byť trpkým lékem, a prospívala kulturnímu rozvoji českému, otevírala mu nové, vyšší dráhy a proslapávala mu nové, odvážnější stezky. Že takového díla neoceňují obyčejně nejbližší vrstevníci, nesmí nikoho udivovat.

Každý nestranný a povoláný pozorovatel vidí, že v *Novině* bojovalo se o cíl ne právě blízký a nízký, o cíl opravdové a vážné kulturní a umělecké revue české, a nebylo-li ho ihned dosaženo zcela, není to nedostatkem dobré vůle nebo snahy, nýbrž vysokostí cíle a krátkostí doby dosavadního zápasu.

Novina nešla širokou zježděnou silnicí, kterou se vleče pohodlně největší většina českých listů, Novina proslapávala si sama svou novou stezku a často za okolností velmi nepříznivých. Novina nekoketovala s manýrou a marotou, byť sebemódnější, Novina nesloužila předsudkům, byť zdánlivě moderním a populárním; Novina nestála o potlesk ulice veřejnosti; Novina nešilhala po laciných vavřínech, jak rozdává je nesoudnost, které se lichotí; položila svou touhu trochu výš než líbiti se dnešku. Toužila po zákonných metodách života i umění a hledala i cíla mocnosti a hodnoty, jež jsou základem života a tvoří styl kulturních dob. Tímto směrem ponese se zvýšenou snahou Novina i napříště. Již v prvním ročníku svém přinesla Novina značnou řadu prací, lze bez samochvály říci, velmi pěkné charakterní úrovně, prací nekoketných a nepohodlných, ale opravdových, zápasících upřímně o umělecké, básnické nebo myslitelské posvěcení.

Novina spojovala v sobě dosud úkol listu beletristického i literární, umělecké a kulturní revue, a tomuto dvojitému rázu svému, který ji učinil milou valné části čtenářstva opravdu vzdělaného a kulturního, bude věrna i v ročníku příštím. V *Kronice*, která obsahovala neméně než *třiadvacet rubrik kritických*, sledovala a bude sledovati Novina většinu složek a činitelů našeho duševního života kulturního a zaujme i příště ke všem významnějším zjevům českého kulturního obzoru stanovisko své, kritické a poctivé, zdůvodněné a promyšlené, opřené o pevný názor a soud odborný, nepapouškové po jiných a nevsugerované odjinud — stanovisko *upravdě*, a nejen slovem, pokrokové.

V novém ročníku rozšíří ještě podstatně Novina svou oblast. Nejprve tím, že získala za spolupracovníky několik vynikajících představitelů cizích literatur světových — francouzské, německé, anglické a ruské — kteří v pravidelných článcích budou seznamovati naše čtenářstvo s moderním vývojem svých literatur a umění, takže Novina bude zrcadlit vedle domácích dějů kulturních i nejvýznačnější cizí evropské činy literární a umělecké.

A po druhé tím, že pravidelné kritické rubriky přehledové budou rozšířeny o rubriku umělecké výchovy, kteréžto mladé a proto často posud málo ujasněné a málo úspěšné snaze bude věnována zvláštní obezřetná pozornost, a o rubriku politickou, v níž bude politika nazírána pod vyšším zorným úhlem kulturním.

Novému ročníku *Noviny* dostane se i nová, pečlivě vnější úprava umělecké, hodné jejího obsahu.

Řada vynikajících autorů domácích i cizích připravila a připravuje pro *Novinu* své práce. Jsou to: Božena Benešová, Otokar Březina, Arno Dvořák, Marie Gebauerová, Marie Helmerová, dr Fr. Chudoba, Frant. Langer, Jiří Mahen, J. S. Machar, A. Matějček, dr E. Peroutka, A. Sova, F. X. Svoboda, Růžena Svobodová, Otokar Šimek, Fr. Žákavec; Petr Altenberg, Julius Bab, J. A. Maxwell, Charles Morice.